

Nro. 11.

A' FELS. CSÁSZAR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Pénteken Augustus 7-ik napján 1812-dik
esztendőben.

B é t s.

Azon rendkívül való költségeknak özszerkez-
tetése végett, mellyeket az új szövetségi egyezé-
sek és az ezekből szükségesképpen következett
készületek okoznak; 's egyszersmind annak meg-
akadályoztatására, hogy olly eszközökhöz ne
kellessen nyúlni, a' mellyek ugyan a' jelenlévő
szempillantatban nem oly terheseznek lenni tet-
zenek, de idővel a' Státus finantziájára nézve
annyival ártalmassabbak: méltóztatott megparan-
solni ő Felsége, hogy azon 4 millió forintokon
kívül, mellyek már egy *Requisitzionalis Fundus*-
nak özszerkezettése végett, az ő F.ge Német
örökös tartományaiban lévő minden birtokosokra
ívetettettek, az ezen Német tartományokban ta-

Iáltató lakosok között, főnként mindenek egyegy forintot fizessenek, bizonyos kivételekkel.

Hadi Történetek.

Folytatása a' Frantzia nagy ármádiától érkezett hivatal szerint való tudósításoknak: —

A' 6-dik tudósítás' végezete: —,

„E' szerint a' hadakozás kezdete után 10 napok alatt a' *Dünáig* mentek szélső vígyázóink, és majd egészen elfoglaltuk a' 4 millió emberekből álló *Lithwániát*. A' mi hadi mozgásaink a' *Wistulán* való általmenetelkor kezdődvén el, azóltától fogva nyilvánvalá lett a' Császár plánuma: tehát nem lehetett időt veszteni; a' *Düna* mellé való megérkezhetés végett nagy útakat kellett tenni, meszszebb lévén a' *Wistula* a' *Dünától*, mint a' *Düna Pétersburgtól és Moskoutól*. Úgy látszik, hogy az Oroszok *Dünaburg* mellett gyűltek össze, bennünket oda várni és ott velünk megverekedni akarnak előbb, hogy sem magokat a' régi Orosz tartományokba vissza vonják, minekutánna Lengyel Országot minden tsatázás nélkül oda hagyták; éppen, mintha az igazság kergetné őket, 's mintha önként vissza akarnának egy igazságtalanul szerzett országot adni, a' mellyet t. i. sem kötések, sem meghódoltatás jussa szerint, nem tettek magokévé. —

„Itt igen heves nyári napok folynak. A' Lengyel nemzet mindenütt emelkedik felfelé. A' fejér sas czímer mindenütt kifüggesztetik. Papok, Nemesek, Parasztok és az a' szszony emberek, egyszóval mindenek esdekelve óhajtják a' nemzet' függetlenségét. A' parasztok nevezetesen irigyelve szemlélik azt a' boldogságot, mellyel már az ó Warschaui Hercegségbéli hazájokfiai

egy időtől fogva élnek, a' kik szabadokká lettek; minthogy a' *Litwaniai* lakosok leg főbb jónak a' szabadságot tartják. Olyan eleven kifejezésekkel élnek ezen tekintetben, a' melly különbben nem látszik az Északi lakosok' tulajdonságának lenni; minnyájokat magokon kívül ragadja az a' remenség, hogy ezen hadakozásnak vége által az ő szabadságoknak helyre állítatása meg fogna fándáltatni. A' *Warschauer* nagy Hertzegségbéli parasztok ha szintén nem nyertek is gazdagságot a' szabadsággal, megnyerték azt leg alább, hogy a' birtokosok nagyobb kíméléssel, igazsággal, és emberi szeretettel bánnak velük, minthogy különbben a' parasztok az ő földjeikről eltávoznának és jobb uraságokat keresnének magoknak. De nem veszt ez által semmit a' nemes ember is, tsak igazságos lenni kényszerítettetik; a' paraszt pedig igen sokat nyer. Kedves érzékenységnek kellett felelevenülni a' Császár' szívében, midőn a' nagy Hertzegségen keresztül utazván, a' 4 millió embereknek ajándékozott jótéteményért és szabadságért való háladatosságnak és örvendezésnek szemlélője volt.

„*Lithwania* 6 gyalog regementeket állít ki. A' nemesség a' lovas Regementeknek kiállítására kötelezte magát.

* * *

A' *Willnából* Jul. 23-dikán indúlt de nem hivatalos tudósítások szerint: az Orosz első armáda még mind folytatta a' maga hátrálását, már mindenütt oda hagyta volt a' *Düna* bal partját, annak fő hadi szállása a' *Witespk* nevű tartománynak a' Dunán túl való részében találtató *Nowol* nevű kisdud városban volt; a' Frantzia

seregek ugyan ezen tartománynak innenső részében egész *Orechyig* előnyomúltak volt, a' hol feles magazinumot nyertek; az Eckmühli Hertzeg pedig a' Westpháliai Királlyal és Hertzeg Schwartzenbergel együtt a' második napnyúgoti Orosz ármádát nyomták, a' melly a' Hertzeg *Pagratzion* vezérlése alatt a' *Prypetz* vize felé *Mozyr* mellé hátrált, hogy az ott lévő mocsarak között védelmezze magát, az Eckmühli Hertzeg pedig itt is üzvén őtet, sok helyen eleibe is tsapott, sőt erősítették, hogy már *Mohilewbe* is bement volna. —

Julius 13-dikán a' Lengyel lovaság, egy hátul menő Orosz tsapatot *Niesmitz* mellett beérvén, kemény verekedés volt köztök, a' melly az Oroszok' kárával végződött, a' kik 2000 embert vesztek. Mondják, hogy Orosz Generális *Pahlen* is elesett, és hogy Kozák fővezér *Platow* megsebesedett légyen. — A' *Breslauri* újság szerént ilyen katona hirdetés jött ki Jul. 15-dikén *Willnában*: — „*Napoleon* ő Cs. F. ge a' Betsület Legio tagjává nevezte vadász Kapitány *Vaudois* urat, azért, hogy 50 Vadászokkal az Orosz ártillériának egy szállítványát, a' melly 18 ágyukból és 200 szekerekből állott, megtámadván, azokat 200 ágyúzókkal, 4 tisztekkal, és 600 lovakkal egyetemben, mind elfogta.

Lengyel Ország.

Lithwaniának új organizáltatása eránt külömbkülömb Akták adattattak ki *Napoleon* Császár által *Willnában* Julius 1-ső napjaiban, napi parantsolatok neve alatt, mellyeknek röviden ez a' summájok: — Előre való (provisoriai) Országlószék állittatik fel a' tartományban. Ezen

Országlószék hét tagokból és egy Titoknokból áll. Egy Császári Biztos is rendeltetik melléje. A' Lithwániai négy, t. i. *Wilnai*, *Grodnoi*, *Minski*, és *Bialistoki* Gubernium között mindenikben lesz egyegy, három személyekből álló különös Biztosság, mellyben egy fő *Perceptor* ül elől. Nemzeti testőrzők és belső bátorságra ügyelő seregek állíttatnak-fel, melly utolsóknek az elmaradozó és szökevény katonák' öszszefogdosása lesz. Egyebek között az ő főbb foglalatosságok. A' Frantzia Májor-Generális (a' *Neufchatei* Hertzeg) egy Frantzia és egy Lengyel Generálist nevez-ki, kiknek parantsolataiktól fognak függeni a' *Lithwaniai* minden némű fegyveresek. A' belső bátorságra ügyelő seregeknél csak nemes emberek lehetnek tiszték, altiszték és önként vállalkozottak. Egy nemes ember sem vonhatja-ki magát ezen kötelesség alól.

Spanyol Ország.

A' Frantzia - Spanyol tudósítások szerint úgy látszik, hogy Marschal *Soult*, a' ki *Andaluziában* magát Generális *Drouettel* öszsze tsatolta, Anglus Generálissal *Hillel*, a' kit ő már hátra felé való mozdulásra kényszerített, meg akar mérkezni: míg az alatt *Salamanca* felé úgy gondolkoztak, hogy Lord *Wellington*, a' ki oda elő nyomúlt, és Marschal *Marmont* között, ütközet-re kerülhet a' dolog. — (Úgy látszik ezen tudósításhól, hogy Lord *Wellington* *Portugalliának* déli részeiről, minekutánna a' dolgot *Badajoznál* elvégezte, 's annak ezutánni oltalmazását Generális *Hillel* bírta volna, maga ismét vissza utazott északi *Portugalliába*, a' honnét északi Spanyol ország ellen kezdett dolgozni).

A n g l i a.

A' *Párisi* levelekben azt a' *Londoni* tudósítást olvassuk, hogy *Fr. Generális Philippon* (a' ki *Badajoz*i Kormányozó volt, 's az *Anglusok*-tól ezen várnak megvételése után *Angliába* vitetett volt) itt a' fogságból elszökött, de ismét elfogattatott: hanem egy *Brightoni* levél szerint, az elszökésre ismét módot talált, a' midőn mérsáros legény ruhába öltözvén, egy *anglus* nyelven meglehetősen beszélő de igen gonosz ábrázatú ember által vezetettvén, ezen városban egy gabonásban bújkált, mind addig, míghajóra ülhetett.

* * *

A' Frantzia, Orosz, és Anglus Akták
folytatása.

IV-dik Akta. — *Hertzeg Kurakin* a' *Frantzia* Ministerhez. Május' 7-dikén, 1811. —,

„Uram *Hertzeg*! Csak nem 14 napok teltek-el azóta, hogy azon jelentésemet megtettem, melyet a' *Báró Serdobin* által érkezett útasítások szerint tennem kellett, 's a' melyet én az ő megérkezése után két óra alatt sietve közlöttem *Excellentziáddal*. Az a' szerintém is volt, hogy *Császárom* projektomait a' múlt hónap' 27-dikén magam ő *Frantzia Cs. Felségével* szóval közölhesem. Azok, a' mieket nekem ő *Felsége* ezen *audientzián* arról mondott, hogy melly nagy kívánsággal óhajtsa azt, hogy ezen *Európát* új háborúval fenyegető ellenségeskedésnek barátságos megegyezés által eleit lehessen venni, nekem arra az igen hízelkedő reméniségre adtak vala okot; hogy az én lépéseimnek az ő *Orosz Cs. F.*gétől reménlett jó következései fognak len-

ni, a' ki az ő Frantzia F.gével való békességnél és szövetségnél egyebet soha nem kívánt; és hogy azok az egyáltalában igen igazságos és mértékletes javallások, mellyeknek projektálója én valék, a' barátságos megegyezésnek fundamentomos feltételei lehetnek. Én ezt, Uram Hertzeg, annyival is inkább reménylhettem, mint-hogy Exc.ád maga engemet a' mi első együttvaló beszélgetéseinkben szünet nélkül biztatott, a' midőn a' maga megengesztelődésre kész és békességes indulatját, 's Napoleon Császárnak az Orosz birodalom által eddig tétetett minden javallásoknak bétöltetésekre való hajlandóságát, ki nyilatkoztatta. Ő Frantzia Cs. F.ge a' 27-dik Áprilisi audientzián maga kívánta, hogy a' réám bízott projektumok felett haladék nélkül értekezsek Exc.áddal, melly által okot szolgáltatott arra, hogy előre lehetségesnek lenni tarthassam azt, hogy az én Császáromnak kevés idő alatt tudósítást tehetek a' felől, hogy ajánlásai mi módon fogadtattak. Soha nem kívánták sürgetőbb környülállások az egymás' költsönös megértését: én azonban, Uram Hertzeg, most is tsak az eléb-beni várakozásban vagyok. Az én sürgető és megújító kérdezősködéseimnek, az én Exc.ádnál tett minden napi lépéseimnek, semmi egyéb következései nem lettek, annál, hogy a' mi projektumainkra kívántatott nyilatkoztatás megtagadtott Excellentiád által, abból az okból, hogy ő Frantzia Cs. F.gétől még semmi parantsolatokat nem kapott volna ez eránt Exc.ád. —

„Lehetetlen dolog eltitkolni, Hertzeg Uram, azokat a' veszedelmes következéseket, mellyeket ez a' halogatás elkerülhetetlenül maga után fog

vonni. A' Frantzia seregeknek és szövetségeseiknek az Orosz határokhoz naponként való közelgetéssek olyan történeteket okozhat elébb vagy később, mellyek után a' békesség megtartatása eránt való reménység egészen elenyészik, 's a' mellyek talám már ezen szempillantásban is semmivé tették annak lehetőségét. Európának azon szerentsétlenségtől való megkíméltetésére, a' melly őtet nem soká érni fogja, azon engesztelő ajánlásoknak elfogadtatása lenne egyetlen egy eszköz, a' mellyeket én tettem Császárom' rendeléséből. De nem tsak hogy valamelly válaszsza által Exc.ádnak tudtomra nem adatott azoknak elfogadtatása: hanem még eddig a' felől sem akart semmi nyilatkoztatást tenni Exc.ád, hogy a' mi ajánlásaink mimódon fogadtattak, és hogy, egyáltalában véte'tetve a' mi projektomainkban miket találjon ő Frantzia Cs. F.ge illetlennek. —

„Az egymáshoz való közelítésre alkalmas nyilatkoztatásoknak ilyen módon való halogatása a' két birodalomnak kritikus környűlállásai között egyébre nem magyaráztathatik, hanem hogy nem akarják magokat kimagyarázni, 's következésképpen hogy meghatározták a' hadakozást Exc.átok. Én el nem titkolhatom, hogy e'képpen magyarázom a' dolgot, ha az én nyilatkoztatásaimra meghatározott feleletet adni tovább is késedelmezni fog Exc.ád. Kéntelen vagyok tehát előre hírűl adni, hogy ha Exc.ádnak azon conferentziában, mellyet holnap reggelre határozott, az én nagy bánkódásomra még semmi útasítása nem találna lenni ő Frantzia Cs. F.gétől, arra, hogy az én projektomaimra felel-

jen, és nékem tudtomra adhassa, hogy azok minden modifikáltatás nélkül (mert tudja Exc.ád, hogy nékem semmi e'félének elfogadására nincsen engedelmem) helybe hagyattatnak, én ő Fr. Csász. Felségének holnaputánra határozott el-útazása miatt, mellyre nézve én azután semmi választ nem remélhetek, kéntelen leszek a' válasznak ezen megtagadását úgy nézni, mint a' hadakozásnak meghatároztatását, 's az én további Párisban való maradásomat ezen esetben egészen szükségtelennek lenni tartván, azon való leg nagyobb szomorkodással, hogy azon békeségnek és szövetségnek fenntarthatására, mellynek kötésében öt esztendőknél előtte részesülni leg nagyobb szerentsémnek tartottam, semmi segedelemmel nem lehetek, magamnak Exc.tól passust kérni, 's Frantzia Országot ide hagyni. Kérem is Exc.ádat igen sürgetve előre, hogy szerezzen Fr. Császár ő F.gétől parantsolatot magának arra, hogy a' passust nékem haladás nélkül kezemhez szolgáltatthassa. —,

„Hertzeg Kurakin Sándor.

V-dik Akta. A' Frantzia Minister az Orosz Követhoz Kurakin Hertzeghez. Párisban Május 9-kén 1812. —,

„Uram Követ! Vettem azon jelentéseket, mellyeknek hozzám küldésével Aprilis 30-dikán és Május 7-dikén Exc.ád engemet megtisztelt. Minekelőtte én azokra megfelelhetnék, kéntelen vagyok azt kérdeni Exc.ádtól, hogy van é telyes meghatalmaztatás arra, hogy azon egyenetlenségre nézve, mellyek a' két Hatalmasságok között támadtak, egyezésre és kötésre léphessék, 's nevét aláírthassa, a' melly esetben kéntelen

vagyok kérni Exc. dat, hogy véllem a' maga tel-
lyes hatalmát, minden Kabinéteknek bevett szo-
kásaikkal megegyezőleg, előre közölje. —,

„*Bassanoi Hertzeg.*”

*VI. dik Akca. Hertzeg Kurakinnek ezen je-
lentésre adott válasza. Párisban Május 9-dikén,
1812. —,*

„Uram Hertzeg! Vettem az Exc.ád' ma hoz-
zám intézett írását. Megenged Exc.ád, hogy
megvalhassam, hogy azok a' kérdések, mellye-
ket abban előmbe terjesztett, és a' mellyek felől
én azt gondoltam, hogy azoknak azon szabad
szóllás által, mellyel a' Császáromtól legutóbb-
szor vett útasításokat leg kissebb elhalgatás nél-
kül Exc.ádnak eleibe terjesztettem, egészszen
eleit vehettem, igen tsudállatosoknak lenni tet-
tettek. Exc.ád tudja már a' mi projektumaink-
nak minémúségeket, 's az én Felséges Uramnak
sürgető kívánságát az eránt, hogy a' Napoleon
Császárral való békességet és szövetséget fenn-
tarthassa. Én mindenkor kész vagyok az egye-
zés plánumának formálitása eránt megegyezni
Exc.áddal, a' melly egyezést én, ámbátor min-
den különös telyes hatalom nélkül, *sub spe Rati,*
aláírni fogom, minthogy az a' követi tulajdonság,
mellyel ő Fr. Cs. F.généi felruháztatva lenni
szerentsém van, erre elégséges; és meg is ígér-
hetem, hogy a' szerént, a' milyen jól én az ő
Orosz Cs. F.ge célzásait esmerem, 's azon tu-
dósíttatás szerént, mellyet a' felől vettem, hogy
nékem azon esetben, ha az általam javasoltatott
projektomokat ő Fr. Cs. Felsége elfogadja, kü-
lönös telyes hatalom fog küldettetni, azt az egye-
zést, mellyet én aláírni fogok, rátifikálni fogja

ő Orosz Cs. Felsége. Megjegyzem, hogy még abban az esetben is, ha már kezemben volna ez a' telyes hatalom, a' bevett rendtartások szerént tsakugyan így is megkívántaina a' két Fejedelmek' ratifikálása, előbb, hogy sem a' Kötésnek egész ereje lehetne. Belsőképpen fájdalom, hogy illy szorgos környülállások között, midőn az ellenségeskedést minden szempillantatt elkezdheti, az ő Fr. Cs. F. ge Ministere által 14 napokig húzott halgatás, a' megegyezésnek lehetőségét illy nagyon elkésleltette. Megvallom, hogy igen elbámúltam azon, hogy Exc.ád szükségesnek ítélte lenni azt, hogy előbb, hogy sem az én Április 30-dikán és Május 7-dikén költ jelentéseimre válaszolt volna, ezt az én ma tett vagy intább ma megerősített nyilatkozatásomat elvárja, holott már én olyan szerentsés voltam, hogy előbbeni együtt való beszélgetésünkben a' ma előmbe terjesztetett kérdésnek tárgya felől telyes magyarázatot tettem Exc.ádnak. Az én Május 6-dikán költ jelentésemről (*) sem emlékezik Exc.ád, a' mellyre hasonlóképpen választ várni nem kevesebb okom volt, 's azt meg is kell kívánnom. Igen kérem Exc. dat, küldje-meg hozzám ezen három válaszait mennél előbb. Ezekben olyan nyilatkozatásoknak kell találtatni, a' milyenek nékem az én hivatalommal meghatározott módon össze kötve lévő kötelesség szerént, elkerülhetetlenül szükségesek. —,

„Hertzeg Kurakin Sándor.

(*) Erre ilyen jegyzést tesz a' Monitőr: —
„Ez a' Május 6-dikán költ jelentés, magános dolgokat illet, és nintsen semmi köze a' két birodalmakat illető értekezésekhez.

VII-dik Akta. Hertzeg Kurakin a' Frantzia Ministerhez. Május 11-dikén, 1811. —,

Feltettem vala magamban, hogy ma reggel Exc.ádhoz menjek, azért, hogy arra emlékeztessem Exc.ádat, hogy én a' magam tegnapi írásomra még semmi választ nem vettem, midőn az megérkeze hozzám, mellyel tegnap estve elindulása előtt néhány órával megtisztele Exc.ád, melly elindulásnak, mint az Exc.ád' szavaiból kellett gyanítanom, még két vagy három napok múlva kellett volna történni. Noha olyan jó Exc.ád, hogy nékem a' kívánt passusoknak kezemhez való küldetetések felől jelentést teszen, én tsak ugyan még eddig nem láttam többet a' Kamarás *Kologrivoff* passusánál, pedig erre sints még tsak fel is téve, hogy ő mint Kurir *Petersburg* felé utazik. Kérem Exc.ádat legyen olyan jó, hogy küldje el a' más hármakat is, a' mellyeket a' kápolnámhoz tartozó személyek' és házam' számára ígért, kiknek ehezképpest a' számokra megalkudott Bétsi szekeresekkel el kell indulniok, kiknek én megfizetni tartozom a' *Brody* városáig ígért summát, ha az embereim a' meghatározott időben el nem indulhatnak. Exc.ád nem találja jónak az én hivatal szerént való három jelentéseimre válaszolni, mellyeket én Apr. 30 dikán 's Május 6 dikán és 7-dikén által adtam, 's a' mellyek a' köztünk fenn forgó leg fontosabb tárgyakat illették, holott azt kívánják a' fennálló rendtartások, hogy az olyan hivatal szerént való jelentésekre, mellyeket főrangú Követek ilyen formális módon tesznek, válasz adattassék. Azon fundamentomos okokról se ír nékem Exc.ád semmit, mint megígérté

vala, a' mellyek elhíttetik Exc.áddal azt, hogy a' két birodalmak között való egyetértés még lehetséges legyen, holott ezen okoknak kellene lenni azoknak, mellyek éngem arra határozhatnának, hogy Párisban való maradásomat nyújtsam, és passust ne kérjek. Ez a' halgatás ismét azon állapotba helyheztet éngem' vissza, melyben akkor voltam, midőn legelőbbször passust kértem. Minthogy a' nékem azon okokra nézve ígértetett hivatal szerént való és írott nyilatkoztatást, a' mellyekre nézve elindulásomat halasztanom kellene, pedig a' melly nyilatkoztatást én ő Orosz Cs. F.gének eredetiképpen eleibe akarván terjeszteni, azért, hogy annál szorossabban tudtára adhassam, hogy miben áljon az Exc.ád' reménysége a' megegyezésnek nagy lehetőségére nézve, nem vehetem: kéntelen vagyok a' magam passusaim eránt való kérésemet hathatósan megújítani, azon a', fájdalom! igen bizonyos meggyőződésem fundálván kérésemet, hogy az én Párisban való további jelenlétemnek leg kissebb haszna nem lehet, midőn már most semmi reménységem nem lehet ahoz, hogy, mint az egymáshoz való költsönös közeledésnek eszközlője, valamit használhassak. A' barátság leg nyilvánosabb bizonyosságának fogom esmérni mind azt, a' mi által Exc.ád abban elősegéll, hogy azt a' helyet ide hagyhassam, a' mellynek, mint Exc.ád véllem együtt általláthatja, nékem teremre kell lenni már most, minekutánna a' Császár és Exc.ád, innen való eltávozások után egészen megfosztottak attól a' belső meggyőződéstől, hogy itt magamat valami jótételre alkalmatosnak lenni tarthassam. Én ide hagyom

Párist olly czélzással, hogy csak akkor térjek ide vissza, midőn az ennek végképpen való idehagyására kívántató passusaim Exc.ádtól megérkeznek. Ezen idő közben *Seversi* jószágomra menek-ki; oda várom az Exc.ád válaszsát, hogy akkor útnak indulhassak, a' mellyre már minden készületeimet megtettem, 's azon tselédimet is, kikre már most szükségem nintsen, elküldöttem, csak személyemnek úti kísérésére tartván-meg magam mellett néhány inassaimat. —,

„Hertzeg *Kurakin Sándor*.

(Még nyoltz Akták vannak hátra, a' melyek a' jövő két árkusokban következnek)

Magyar Ország.

Arva Vármegyéből Julius 20-dik napján. E' folyó hónap' 6-dik napjától 12 dik napjáig itten Árvában úgy gondolkoztunk, mintha a' végső ítélet napja beállott volna. A' levegő annyira meghidegedett, hogy fűteni kellett a' szobákat. Nyoltz egész napig szüntelen dörgött az ég, a' menykő egymásután sűrűen hullott, igen sok felhőszakadások voltak, minden tut-jokat, azoknak való fákat, és az azokon volt famíveket az árvíz elragadta; az uradalombéli fák' árendása százezer forintnál több kárt vallott váltó czédulákban. Az uraság minden készületeit elvesztette, a' *Jaszeniczei*, *Zubriczeni*, és *Podbieli* serházaknak köépüeteik felette megrongáltatván azoknak megépítetések igen nagy költségbe fog kerülni, az azokban volt 1500 ölfákat a' vizek özöne mind elseprette, hasonlóképpen az uraság' fűrészzeit és malmait. *Jablunkában*, *Orawkában*, *Podolkban*, *Zubritzában*, *Zubereczben*, *Habowkában*, és *Bielipotokban* 500 embernél több fült

a' vízben. Az egész vidékben elromlottak az útak, a' hídakat mind eltépte és elragadta a' víz, következésképpen egyik helységnek a' másikkal, egyik vidéknek a' másikkal semmi egyesége nintsen, minden mezei és kerti termések elragadtattak 's elpusztítottak, a' melly miatt igen nagy nyomorúságba estek ezen valósággal Árva Vármegyének szánakozásra méltó lakosi.

T u d ó s t t á s.

A' Magyar Haza' színének egyik nagy része előtt kézírásban már ismeretes *Magyar Mathesis*, melynek két első Darabja, F. Nádor Ispány Urunknak ő Cs. K. Fő Hertzegségének, 's a' Haza nagy érdemű Szószóllóinak kegyes pártfogágások mellett, a' leg közelebb tartatott Ország Gyűllésén, rajzolatokkal együtt ítélet alá vette-tett, Nemzete eránt már sok érdemeket tett szerzőjének Titt. Kis-Szántói *Pethe Ferentz* Úrnak tulajdon gondja alatt kemény előmenetellel nyomtattatik, 's a' Réz - Táblák' meztzése 's nyomtatatása el is végeztetett.

Mivel pedig sokaknak, a' kik ezt a' fő tudományt betsűlni tudják, az Ország-Gyűllésén nem lévén, nem volt módjok, hogy ezen munka előmenetelére magokat béirathatták volna: tehát ezen Tudósítás által út nyíttatik arra, hogy azok, a' kik azt magoknak megszerezni kívánják, 10 forintból álló váltó-tzédula előfizetéseket, minden nagyobb városokban, az illyen pénzt össze szedni szokott Urakhoz, Bétsben pedig nevezetesen a' Magyar Kurir íróihoz letehessék. A' pénz, ha jó mód nints felküldésében, maradhat az azt özszeszedő Uraknál addig, míg az első darab könyvet October; vagy November

hónapban, kezekhez nem veszik. — A' Második darab is készen leszsz újj esztendő tájra oktat-
ler; ha tsak valami különös nem várt történet,
mellyet nem reménylünk, meg nem gátolja: sőt
az első darabbal együtt, talán a' második darab-
hoz tartozó 7 nagy Tábla is széllyel küldettetik
az Előfizetők' számokra, mivel azok készen
vannak.

Ez a' Magyar Mathesis, mellynek magunk
szemmel látó 's elmével vizsgáló tanúi, olyan
munka, melly a' fennemlített Hazafinak igen nagy
betsületére fog szolgálni: és semmit sem lehet
benne kételkedni, hogy valamint pallérozott
Mezei Gazdasága, melly a' Nemzetnek ked-
ves könyvévé lett, — melly a' Párisi nemzeti
Institutum' könyvtárjában is helyet talált magá-
nak —, a' többek közt egy Szeged városi buzgó
hazafitól (V. I.) 100 hóld földet érdemlett jutal-
múl, sok esztendei haszonvétele: úgy ez a'
Mathesis, mellyet reménységen felül fog minden
Tudós találni, nehezen fog jutalom nélkül ma-
radni. Melly bizodalomnak már is mutathatjuk,
F. Nádor Ispány Urunkban ó Cs. K. Fő Hertzeg-
ségében, M.gos Gróf Illésházy István, M.gos
Fő Ispány Vegh István, M.gos Gróf Erdődy Ká-
roly ó — Exc.jokban, 's több buzgó hazsfiak-
ban, eleve kegyesen tett kalaúzzát.

Ugyan ezen nagy hasznú Hazafi' pallérozott
mezei Gazdaságának utóbbi darabjai, mellyek
régóta sajtó alatt hevervén, mind a' Nyomta-
tóknak két ízbeli halálok, mind a' háború, mind
a' pénznek volt változása miatt, súllyóssan hát-
ráltattak, rövid időn el fognak készülni.

Ez a' fáradhatatlan Hazafi, most is szüinte-
len éjjel napot egygyé teszen, és hol az író asz-
tal mellett folytatja ama két nevezetes tudomá-
nyát; hol pedig külömbkülömbféle uradalmak'
mezei gazdaságának rendbeszedésével neveli a'
Mezei Gazdaság' virágzását.